

Meta-metafísica

La **metafísica** la podem entendre com a la *cerca de l'estructura de les realitats*. N'existeixen molts fronts i debats oberts: el Problema Universal, la Composició Material, la Naturalesa dels Objectes Materials...

En grec, **meta** vol dir *més enllà*. La **meta-metafísica** estudia *si les discussions metafísiques tenen sentit o només són debats verbals*. És totalment neutral sobre si la metafísica té valor o no. Hi ha qui diu que el nom apropiat per aquesta branca d'estudi hauria de ser *meta-ontologia* (meta-estudi de l'ésser); tanmateix, aquest nom en limitaria les àrees acadèmiques, com ara l'*epistemologia*.

0.1. Aristòtil

No es conserven llibres que de manera decisiva es puguin considerar de la seva autoria.

Qui es va dedicar a ordenar tot el *corpus* aristotèlic metafísic va ser Andròmic de Rodes (I aC). Són catorze llibres englobats en una única publicació anomenada *Metafísica*... catalogant-los més aviat com a *allò que va després del llibre de la Física*. En cap manera volia significar el que nosaltres entenem com a estudi metafísic.

El segle III aC, Esiqui havia fet ja un recull de deu llibres aristotèlics que no va saber ni com titular.

En els llibres **A** i **α** es fa una **introducció** a l'estudi de més endavant. Ho anomena **filosofia primera** o ciència. Bàsicament, intenta *trobar els principis que guien les causes primeres*. Per Aristòtil hi ha quatre causes: la **final**, la **formal**, l'**eficient** i la **material**.

Estàtua	
<i>Final</i>	L'objectiu amb què es crea.
<i>Formal</i>	L'essència de l'objecte.
<i>Eficient</i>	El treball de producció per crear-la.
<i>Material</i>	Allò emprat per crear-la.

Figura 1. Exemple amb les quatre causes aristotèliques d'una estàtua

El llibre **β** és un seguiment de la *introducció* que tracta de les **quinze apories** sobre la ciència única que està buscant. S'anomenen *apories* perquè indueixen a certes paradoxes o controvèrsies de l'estudi de les qüestions tractades.

<i>Una ciència estudien totes les causes.</i>	Podrien englobar-se totes les causes a una ciència universal?
<i>Una ciència estudia tots els principis.</i>	Podrien englobar-se tots els principis a una ciència universal?
<i>Una ciència estudia tots els éssers.</i>	Hi ha una ciència universal que podria estudiar tots els éssers?
<i>Una ciència estudia l'ésser i els seus accidents.</i>	Hi ha una ciència universal que podria estudiar els éssers i els seus accidents?

Figura 2. Quatre o cinc primeres apories del llibre β

Els llibres posteriors elaboren sobre aquesta problemàtica.

Al llibre Γ s'intenten resoldre totes les apories exposades. És un *estudi l'ésser en tant que ésser i les seves propietats*.

L'ésser es diu de moltes maneres (*sentits*):

Per si/Accidentalment	
Categorial	N'hi ha 10, però només té sentit parlar de nou d'elles si es refereixen a la desena: l'essència (<i>quiditas</i>).
Vertader/Fals	
Acte/Potència	

Figura 3. Sentits de l'ésser

L'ésser és intrínsecament múltiple: no hi ha un sentit múltiple amb què es parli de l'ésser. No és tan rellevant estudiar *què existeix* al món, com ho és *explicar com existeix*: quina és la **relació** que hi ha entre les substàncies naturals?

És el que Aristòtil anomena *homonímia en allò que és un*. Considera que **la metafísica s'ocupa de l'ésser en sentit general**.

0.2. Quine

Lectura del text *Acerca de lo que Hay*.

Per Quine, l'**ontologia qüestiona què hi ha**. Quan un es pregunta *què hi ha al món?* La resposta serà necessàriament **tot**. I si tot existeix, aleshores *no existeix cap cosa que no existeixi*.

L'ésser és idèntic a l'existència.

Es mostra **compromís ontològic** mitjançant la **lògica de primer ordre**. El que existeix són aquelles entitats que cauen dins el domini del quantificador existencial; el

quantificador universal, en canvi, no es compromet en cap tipus d'existència. No hi ha res al món que pugui ser universal.

Per tant, es mostra compromís existencial amb el quantificador existencial que tingui una variable lligada (aquelles a què el quantificador es refereix directament).

$$\exists xPx \wedge Py$$

En aquesta expressió, \exists només afectaria x .

El **naturalisme** són les *ciències naturals*. Indica a quines entitats ens hem de comprometre.

Per tant, els quatre punts de la cerca ontològica de Quine són:

1	Pregunta: <i>què hi ha?</i> Resposta: <i>tot</i> .	Acotació de l'àmbit de la metafísica
2	Ésser = existència	
3	Compromís ontològic	Mètode de la metafísica
4	Naturalisme	

Figura 4. Ontologia de Quine

0.3. Carnap

Lectura del text *Empirismo, semàntica y ontologia* (punt 2).

D'aquestes dues preguntes:

1. Hi ha aigua a Mart? És significativa (es pot demostrar en el món empíric).
2. Hi ha números? No és significativa (és una qüestió metafísica).

La metafísica representa existència. Les qüestions internes són les que concerneixen les ciències i les pseudociències, i consisteixen en preguntar-se l'existència de certa cosa dins d'un marc lingüístic. Les qüestions internes (què és el que fa que el món sigui de certa manera) són aquelles que realment concerneixen la metafísica.

Les proposicions metafísiques són pseudo-proposicions, que no tenen significat: segons el filòsof que en parli podrà tenir una significació o una altra, fent impossible determinar l'existència o inexistència d'allò. La metafísica, al seu torn, és edicitància?

Semanticisme	Quan dues persones debaten sobre qualsevol qüestió metafísica, apliquen una manera distinta alhora.
Superficialisme	Quan dues persones debaten metafísica la resolen de manera trivial, perquè consulten el significat de la paraula al diccionari.

Pluralisme ontològic	Als debats metafísics hi ha diverses propostes sobre com entendre els objectes materials, però la resposta no és trivial. Totes les propostes són vàlides.
-----------------------------	---

Figura 5. Diferents postures

0.4. Kit Fine

Lectura del text *The Question of Ontology*.

La **meta-metafísica** són qüestions d'existència, i aquestes són *trivials*. Tot existeix en cert sentit (com a entitat abstracta, concreta, universal...).

Existència dèbil	Defensada per <i>Quine</i> i <i>Carnap</i> .
	Es basa en considerar que <i>existir</i> és el mateix que <i>ésser</i> .
Existència forta	És un retorn a <i>Aristòtil</i> .
	Es basa en considerar allò que és <i>real</i> .
	L'entitat és <i>plural</i> .

Figura 6. Tipus d'existència

L'existència és una mena de condicional:

$$\forall x(Fx \rightarrow Qx)$$

La **ciència** és *instructiva*, però l'ontologia i la metafísica hi poden renunciar si no els encaixa amb el que estudien. En canvi, en Quine i Carnap era instrumental, necessària.

En canvi, la **metafísica** sempre està *estructurada*... aquesta estructuració variarà, però sempre n'hi ha una mitjançant la qual encaixa amb el món. Aquesta estructuració pot ser infinita, però això depèn de la concepció de la realitat de cada aristotèlic.

Hi ha certes característiques que poden ser compartides en d'altres ciències o àmbits filosòfics, però només en la metafísica es donen de manera conjunta:

1	Mètode apriorístic	
2	Generalitat del domini	<i>Què és un objecte material? Què és un esdeveniment? Quina és realment la relació dels parts amb el tot?</i>
3	Transparència de conceptes	
4	Eidicitat	Naturalesa i modalitat dels objectes (propietats necessàries i possibles).
5	Fonamentalitat	

Figura 7. Característiques de la metafísica

Ser aristotèlic implica considerar la pluralitat de l'ésser en la meta-metafísica.